

**PODSTAWA PROGRAMOWA WYCHOWANIA PRZEDSZKOLNEGO
OBOWIĄZUJĄCA OD ROKU SZKOLNEGO 2016/2017**

Kolorem niebieskim zaznaczono fragmenty, które w kolejnych nowelizacjach zostały wykreślone, a kolorem czerwonym – tekst dodany. W nawiasie podany został rok, w którym zmiany zostały wprowadzone.

Podstawa programowa wychowania przedszkolnego dla przedszkoli oraz innych form wychowania przedszkolnego	UWAGI
<p>Podstawa programowa wychowania przedszkolnego opisuje proces wspomagania rozwoju i edukacji dzieci objętych wychowaniem przedszkolnym. Przedszkola, oddziały przedszkolne w szkołach podstawowych (2014) oraz inne formy wychowania przedszkolnego w równej mierze pełnią funkcje opiekuńcze, wychowawcze i kształcące. Zapewniają dzieciom możliwość wspólnej zabawy i nauki w warunkach bezpiecznych, przyjaznych i dostosowanych do ich potrzeb rozwojowych.</p> <p>Celem wychowania przedszkolnego jest:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) wspomaganie dzieci w rozwijaniu uzdolnień oraz kształtowanie czynności intelektualnych potrzebnych dzieciom w codziennych sytuacjach i w dalszej edukacji, 2) budowanie systemu wartości, w tym wychowywanie dzieci tak, żeby lepiej orientowały się w tym, co jest dobre, a co złe, 3) kształtowanie u dzieci odporności emocjonalnej koniecznej do racjonalnego radzenia sobie w nowych i trudnych sytuacjach, w tym także do łagodnego znoszenia stresów i porażek, 4) rozwijanie umiejętności społecznych dzieci, które są niezbędne w poprawnych relacjach z dziećmi i dorosłymi, 5) stwarzanie warunków sprzyjających wspólnej i zgodnej zabawie oraz nauce dzieci o różnicowanych możliwościach fizycznych i intelektualnych, 6) troska o zdrowie dzieci i ich sprawność fizyczną, zachęcanie do uczestnictwa w zabawach i grach sportowych, 7) budowanie dziecięcej wiedzy o świecie społecznym, przyrodniczym i technicznym oraz rozwijanie umiejętności prezentowania swoich przemyśleń w sposób zrozumiały dla innych, 8) wprowadzenie dzieci w świat wartości estetycznych i rozwijanie umiejętności wypowiedzenia się poprzez muzykę, taniec, śpiew (2014), małe formy teatralne oraz sztuki plastyczne, 9) kształtowanie u dzieci poczucia przynależności społecznej (do rodziny, grupy rówieśniczej i wspólnoty narodowej) oraz postawy patriotycznej, 10) zapewnienie dzieciom lepszych szans edukacyjnych poprzez wspieranie ich ciekawości, aktywności i samodzielności, a także kształtowanie wiadomości i umiejętności, które są ważne w edukacji szkolnej, 11) kształtowanie u dzieci umiejętności czytania i przygotowanie dzieci do nabywania umiejętności pisania (2016), 	<p>Do 1 września 2019 r. wydłużony został okres, w którym mogą być prowadzone oddziały przedszkolne w szkołach podstawowych (art. 2 pkt 3 ustawy z 29 grudnia 2015 r. o zmianie ustawy o systemie oświaty oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. z 2016 r. poz. 35). W związku z tym w latach szkolnych 2016/2017–2018/2019 podstawa programowa wychowania przedszkolnego powinna być stosowana także w oddziałach przedszkolnych w szkołach podstawowych.</p> <p>W celach wychowania przedszkolnego:</p> <ul style="list-style-type: none"> • uwzględnione zostały, jako niezbędne, kształtowanie umiejętności z zakresu czytania i przygotowania dzieci do nabywania umiejętności pisania. Nauka pisania jako umiejętność znacznie trudniejsza dla dziecka powinna być realizowana w szkole, • wskazano, że przygotowanie dzieci do posługiwania się językiem obcym nowożytnym, ze względu na znaczne trudności lub wręcz niemożność realizacji, nie

<p>12) przygotowanie dzieci do posługiwania się językiem obcym nowożytnym poprzez rozbudzenie ich świadomości językowej i wrażliwości kulturowej oraz budowanie pozytywnej motywacji do nauki języków obcych na dalszych etapach edukacyjnych (2014), a w przypadku dzieci z upośledzeniem umysłowym w stopniu umiarkowanym lub znacznym – rozwijanie świadomości istnienia odmienności językowej i kulturowej (2016),</p> <p>13) w przedszkolach umożliwiających dzieciom należącym do mniejszości narodowych i etnicznych oraz społeczności posługującej się językiem regionalnym, o których mowa w ustawie z 6 stycznia 2005 r. o mniejszościach narodowych i etnicznych oraz o języku regionalnym (Dz.U. z 2015 r. poz. 573 oraz z 2016 r. poz. 749), podtrzymywanie i rozwijanie poczucia tożsamości narodowej, etnicznej i językowej – przygotowanie dzieci do posługiwania się językiem mniejszości narodowej lub etnicznej lub językiem regionalnym poprzez rozbudzenie ich świadomości narodowej, etnicznej i językowej oraz budowanie pozytywnej motywacji do nauki języka mniejszości narodowej lub etnicznej lub języka regionalnego na dalszych etapach edukacyjnych (2014).</p> <p>Przygotowanie dzieci do posługiwania się językiem obcym nowożytnym nie dotyczy:</p> <p>1) dzieci posiadających orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego wydane ze względu na upośledzenie umysłowe w stopniu umiarkowanym lub znacznym oraz dzieci posiadających orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego wydane ze względu na niepełnosprawności sprzężone, jeżeli jedną z niepełnosprawności jest upośledzenie umysłowe w stopniu umiarkowanym lub znacznym,</p> <p>2) dzieci posiadających orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego wydane ze względu na inne niż wymienione w pkt 2 rodzaje niepełnosprawności, o których mowa w przepisach wydanych na podstawie art. 71b ust. 7 pkt 2 ustawy o systemie oświaty, oraz jeżeli z indywidualnego programu edukacyjno-terapeutycznego wynika brak możliwości realizacji przygotowania do posługiwania się językiem obcym nowożytnym ze względu na indywidualne potrzeby rozwojowe i edukacyjne oraz możliwości psychofizyczne dziecka (2016).</p> <p>Przedszkola, inne formy wychowania przedszkolnego oraz poszczególni nauczyciele podejmują działania mające na celu zindywidualizowane wspomaganie rozwoju każdego dziecka, stosownie do jego potrzeb i możliwości, a w przypadku dzieci niepełnosprawnych, w tym dzieci z upośledzeniem umysłowym w stopniu umiarkowanym lub znacznym (2016) – stosownie także do ich możliwości psychofizycznych i komunikacyjnych oraz tempa rozwoju psychofizycznego.</p> <p>Cele te są realizowane we wszystkich obszarach działalności</p>	<p>dotyczy dzieci posiadających orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu umiarkowanym lub znacznym oraz z niepełnosprawnością sprzężoną, z których jedną z niepełnosprawności jest upośledzenie umysłowe w stopniu umiarkowanym lub znacznym.</p>
---	---

<p>edukacyjnej przedszkola oraz innej formy wychowania przedszkolnego. W każdym z obszarów są podane umiejętności i wiadomości, którymi dzieci kończące wychowanie przedszkolne powinny się wykazywać. W przypadku dzieci niepełnosprawnych wymagania w zakresie poszczególnych umiejętności i wiadomości powinny uwzględniać ograniczenia wynikające z ich niepełnosprawności (2016).</p>	
<p>Aby osiągnąć cele wychowania przedszkolnego, należy wspomagać rozwój, wychowywać i kształcić dzieci w następujących obszarach:</p> <p>1. Kształtowanie umiejętności społecznych dzieci: porozumiewanie się z dziećmi i dorosłymi, zgodne funkcjonowanie w zabawie i w sytuacjach zadaniowych. Dziecko kończące wychowanie przedszkolne:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) obdarza uwagę dzieci i dorosłych, aby rozumieć to, co mówią i czego oczekują, grzecznie zwraca się do innych w domu, w przedszkolu, na ulicy, 2) przestrzega reguł obowiązujących w społeczności dziecięcej (stara się współdziałać w zabawach i w sytuacjach zadaniowych) oraz w świecie dorosłych, 3) w miarę samodzielnie radzi sobie w sytuacjach życiowych i próbuje przewidywać skutki swoich zachowań, 4) wie, że nie należy chwalić się bogactwem i nie należy dokuczać dzieciom, które wychowują się w trudniejszych warunkach, a także, że nie należy wyszydzać i szykanować innych, 5) umie się przedstawić: podaje swoje imię, nazwisko i adres zamieszkania, wie, komu można podawać takie informacje, 6) rozumie potrzebę poszanowania odmienności i autonomii drugiego człowieka (2016). <p>2. Kształtowanie czynności samoobsługowych, nawyków higienicznych i kulturalnych. Wdrażanie dzieci do utrzymywania ładu i porządku. Dziecko kończące wychowanie przedszkolne:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) umie poprawnie umyć się i wytrzeć oraz umyć zęby, 2) samodzielnie korzysta z toalety (2016), 3) jest samodzielne w zakresie higieny osobistej (2016), 4) właściwie zachowuje się przy stole podczas posiłków, nakrywa do stołu i sprząta po sobie, 5) samodzielnie ubiera się i rozbiera, dba o osobiste rzeczy i nie naraża ich na zgubienie lub kradzież (2016), 6) utrzymuje porządek w swoim otoczeniu. <p>3. Wspomaganie rozwoju mowy oraz innych umiejętności komunikacyjnych dzieci (2014). Dziecko kończące wychowanie przedszkolne:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) zwraca się bezpośrednio do rozmówcy, mówi poprawnie pod względem artykulacyjnym, gramatycznym, fleksyjnym i składniowym lub komunikuje się w inny zrozumiały sposób, w tym z wykorzystaniem języka migowego lub innych 	<p>W obszarze 1 wprowadzono wymaganie 6) dot. uczenia dzieci szacunku dla innych ludzi i tolerancji.</p> <p>W obszarze 2, wymaganie 1) i 2) połączone zostało w jeden zapis dot. higieny osobistej.</p> <p>W obszarze 3, w wymaganiu 1) dodano zapis dot. możliwości wykorzystania języka migowego lub innych alternatywnych metod komunikacji. Uwzględnione zostały potrzeby dzieci z różnymi rodzajami niepełnosprawności, które nie komunikują się werbalnie lub mają problemy z formułowaniem poprawnych wypowiedzi słownych wynikające z ich niepełnosprawności. Dzieci z ww. problemami mogą komunikować się z otoczeniem w inny, dostępny i właściwy dla nich sposób np. z wykorzystaniem systemu Braille'a, innych alternatywnych metod komunikacji (np. piktogramy) lub języka migowego.</p> <p>W obszarze 5 wymaganie 1) poszerzono o zasady zdrowego trybu życia.</p> <p>W obszarach od 6 do 12 wymagania pozostały bez zmian lub wprowadzono tylko zmiany redakcyjne.</p>

<p>alternatywnych metod komunikacji (2016),</p> <p>2) mówi płynnie, niezbyt głośno, dostosowując ton głosu do sytuacji,</p> <p>3) uważnie słucha, pyta o niezrozumiałe fakty i formułuje dłuższe wypowiedzi o ważnych sprawach,</p> <p>4) w zrozumiały sposób mówi lub w inny sposób komunikuje (2016) o swoich potrzebach i decyzjach.</p> <p>4. Wspieranie dzieci w rozwijaniu czynności intelektualnych, które stosują w poznawaniu i rozumieniu siebie i swojego otoczenia.</p> <p>Dziecko kończące wychowanie przedszkolne:</p> <p>1) przewiduje, na miarę swoich możliwości, jakie będą skutki czynności manipulacyjnych na przedmiotach (wnioskowanie o wprowadzanych i obserwowanych zmianach),</p> <p>2) grupuje obiekty w sensowny sposób (klasyfikuje) i formułuje uogólnienia typu: to do tego pasuje, te obiekty są podobne, a te są inne,</p> <p>3) stara się łączyć przyczynę ze skutkiem i próbuje przewidywać, co się może zdarzyć.</p> <p>5. Wychowanie zdrowotne i kształtowanie sprawności fizycznej dzieci.</p> <p>Dziecko kończące wychowanie przedszkolne:</p> <p>1) dba o swoje zdrowie, zaczyna orientować się w zasadach zdrowego żywienia i zdrowego trybu życia (2016),</p> <p>2) dostrzega związek pomiędzy chorobą a leczeniem, poddaje się leczeniu, np. wie, że przyjmowanie lekarstw i zastrzyki są konieczne,</p> <p>3) jest sprawne fizycznie lub jest sprawne na miarę swoich możliwości, jeżeli jest dzieckiem mniej sprawnym ruchowo (2016),</p> <p>4) uczestniczy w zajęciach ruchowych, w zabawach i grach w ogrodzie przedszkolnym, w parku, na boisku, w sali gimnastycznej.</p> <p>6. Wdrażanie dzieci do dbałości o bezpieczeństwo własne oraz innych.</p> <p>Dziecko kończące wychowanie przedszkolne:</p> <p>1) wie, jak trzeba zachować się w sytuacji zagrożenia i gdzie można otrzymać pomoc, umie o nią poprosić,</p> <p>2) orientuje się w bezpiecznym poruszaniu się po drogach i w korzystaniu ze środków transportu,</p> <p>3) zna zagrożenia płynące ze świata ludzi, roślin oraz zwierząt i unika ich,</p> <p>4) wie, że nie może samodzielnie zażywać lekarstw i stosować środków chemicznych (np. środków czystości),</p> <p>5) próbuje samodzielnie i bezpiecznie organizować sobie czas wolny w przedszkolu i w domu, ma rozeznanie, gdzie można się bezpiecznie bawić, a gdzie nie.</p>	<p>W obszarze 13 zwiększono wymagania z zakresu umiejętności liczenia.</p> <p>W obszarze 14 w katalogu wymagań położony został nacisk na umiejętności czytania. W związku z tym, że wiadomości i umiejętności zdobywane przez dzieci w edukacji przedszkolnej są bazą nauki w szkole podstawowej wskazane jest, aby starsze dzieci rozpoczęły w przedszkolu naukę czytania i przygotowywały się do nauki pisania.</p> <p>Zmiana brzmienia nazwy obszaru 14 uwzględnia obok tworzenia warunków do doświadczeń językowych także tworzenie warunków do doświadczeń komunikacyjnych, co jest istotne w przypadku dzieci niepełnosprawnych, które nie komunikują się werbalnie lub mają trudności w posługiwaniu się mową.</p> <p>Nowy obszar 16 został dodany do podstawy rozporządzeniem zmieniającym z 30 maja 2014 r., a kolejna nowelizacja tego rozporządzenia z 17 czerwca 2016 r. wprowadziła zmiany w harmonogramie wdrożenia powyższej zmiany. W roku szkolnym 2016/2017 podstawę programową w tym obszarze będą realizowały dzieci 6-letnie spełniające obowiązkowe roczne przygotowanie przedszkolne oraz dzieci 5-letnie korzystające z wychowania przedszkolnego. W stosunku do pozostałych dzieci korzystających z wychowania</p>
---	---

7. Wychowanie przez sztukę – dziecko widzem i aktorem.

Dziecko kończące wychowanie przedszkolne:

- 1) wie, jak należy się zachować na uroczystościach, np. na koncercie, festynie, przedstawieniu, w teatrze, w kinie,
- 2) odgrywa role w zabawach parateatralnych, posługując się mową, mimiką, gestem i ruchem, umie posługiwać się rekwizytami (np. maską).

8. Wychowanie przez sztukę – muzyka i śpiew, pląsy i taniec (2014) muzyka: różne formy aktywności muzyczno-ruchowej (śpiew, gra, taniec).

Dziecko kończące wychowanie przedszkolne:

- 1) śpiewa piosenki z dziecięcego repertuaru oraz łatwe piosenki ludowe, chętnie uczestniczy w zbiorowym śpiewie, w tańcach i muzykowaniu,
- 2) **dostrzega zmiany dynamiki, tempa i wysokości dźwięku utworu muzycznego, wyraża je, pląsając lub tańcząc (2014)**, dostrzega zmiany charakteru muzyki (np. dynamiki, tempa i wysokości dźwięku) i wyraża je ruchem,
- 3) **tworzy muzykę, korzystając z instrumentów perkusyjnych (oraz innych przedmiotów), a także improwizuje ją ruchem (2014)**, wyraża stany emocjonalne, pojęcia i zjawiska pozamuzyczne różnymi środkami aktywności muzycznej – instrumentalnej (z użyciem instrumentów perkusyjnych oraz innych przedmiotów), wokalne i ruchowej,
- 4) w skupieniu słucha muzyki, w tym także muzyki poważnej.

9. Wychowanie przez sztukę – różne formy plastyczne.

Dziecko kończące wychowanie przedszkolne:

- 1) umie wypowiadać się w różnych technikach plastycznych i przy użyciu elementarnych środków wyrazu (takich jak kształt i barwa) w postaci prostych kompozycji i form konstrukcyjnych,
- 2) przejawia, na miarę swoich możliwości, zainteresowanie wybranymi zabytkami i dziełami sztuki oraz tradycjami i obrzędami ludowymi ze swojego regionu,
- 3) wykazuje zainteresowanie malarstwem, rzeźbą i architekturą (także architekturą zieleni i architekturą wnętrz).

10. Wspomaganie rozwoju intelektualnego dzieci poprzez zabawy konstrukcyjne, budzenie zainteresowań technicznych.

Dziecko kończące wychowanie przedszkolne:

- 1) wznosi konstrukcje z klocków i tworzy kompozycje z różnorodnych materiałów (np. przyrodniczych), ma poczucie sprawstwa („potrafię to zrobić”) i odczuwa radość z wykonanej pracy,
- 2) właściwie używa prostych narzędzi podczas majsterkowania,
- 3) interesuje się urządzeniami technicznymi (np. używanymi w gospodarstwie domowym), próbuje rozumieć, jak one działają i zachowuje ostrożność przy korzystaniu z nich.

przedszkolnego obowiązkiem realizowania tego obszaru podstawy programowej ma rozpoczynać się dopiero od roku szkolnego 2017/2018.

11. Pomaganie dzieciom w rozumieniu istoty zjawisk atmosferycznych i w unikaniu zagrożeń.

Dziecko kończące wychowanie przedszkolne:

- 1) rozpoznaje i nazywa zjawiska atmosferyczne charakterystyczne dla poszczególnych pór roku, podejmuje rozsądne decyzje i nie naraża się na niebezpieczeństwo wynikające z pogody (np. nie stoi pod drzewem w czasie burzy, nie zdejmuje czapki w mroźną pogodę),
- 2) wie, o czym mówi osoba zapowiadająca pogodę w radiu i w telewizji, np. że będzie padał deszcz, śnieg, wiał wiatr, stosuje się do podawanych informacji na miarę swoich możliwości.

12. Wychowanie dla poszanowania roślin i zwierząt.

Dziecko kończące wychowanie przedszkolne:

- 1) nazywa oraz wyróżnia rośliny i zwierzęta żyjące w różnych środowiskach przyrodniczych, np. na polu, na łące, w lesie,
- 2) wie, jakie warunki są potrzebne do rozwoju zwierząt (przestrzeń życiowa, bezpieczeństwo, pokarm) i wzrostu roślin (światło, temperatura, wilgotność),
- 3) potrafi wymienić zmiany zachodzące w życiu roślin i zwierząt w kolejnych porach roku, wie, w jaki sposób człowiek może je chronić i pomóc im, np. przetrwać zimę.

13. Wspomaganie rozwoju intelektualnego dzieci wraz z edukacją matematyczną.

Dziecko kończące wychowanie przedszkolne:

- 1) liczy objekty i odróżnia błędne liczenie od poprawnego,
- 2) **wyznacza wynik dodawania i odejmowania, pomagając sobie liczeniem na palcach lub na innych zbiorach zastępczych (2014),**
- 2) **dodaje i odejmuje w zakresie 10, pomagając sobie liczeniem na palcach lub na innych zbiorach zastępczych,**
- 3) **porównuje szacunkowo liczebności zbiorów, rozróżnia zbiory równoliczne i nierównoliczne,**
- 4) **zna cyfry od 0 do 9 i tworzy z nich liczby od 0 do 10 i więcej (2016),**
- 5) rozróżnia stronę lewą i prawą, określa kierunki i ustala położenie obiektów w stosunku do własnej osoby, a także w odniesieniu do innych obiektów,
- 6) wie, na czym polega pomiar długości i zna proste sposoby mierzenia: krokami, stopa za stopą,
- 7) zna stałe następstwo dni i nocy, pór roku, dni tygodnia, miesięcy w roku,
- 8) **rozróżnia przedmioty, objekty, kolory, podstawowe figury geometryczne i porównuje ich wielkości (2016).**

14. Kształtowanie gotowości do nauki czytania i pisania Tworzenie warunków do doświadczeń językowych i komunikacyjnych w zakresie reprezentatywnej i komunikatywnej funkcji języka (ze szczególnym

uwzględnieniem nabywania umiejętności czytania) (2016).

Dziecko kończące wychowanie przedszkolne:

- 1) potrafi określić kierunki oraz miejsca na kartce papieru, rozumie polecenia typu: narysuj kółko w lewym górnym rogu kartki, narysuj szlaczek, zaczynając od lewej strony kartki,
- 2) potrafi uważnie postrzegać (organizuje pole spostrzeżeniowe), aby rozpoznać i zapamiętać to, co jest przedstawione na obrazkach,
- 3) dysponuje sprawnością rąk oraz koordynacją wzrokowo-ruchową potrzebną do rysowania, wycinania i nauki pisania **lub innymi zdolnościami i sprawnościami niezbędnymi do skutecznego komunikowania się z innymi (2016),**
- 4) **interesuje się czytaniem i pisaniem, jest gotowe do nauki czytania i pisania (2016),**
słucha lub odbiera w innej dostępnej dla siebie formie komunikacji treść np. opowiadań, baśni i rozmawia o nich lub komunikuje się w inny, zrozumiały sposób, m.in. z wykorzystaniem języka migowego lub innych alternatywnych metod komunikacji, interesuje się książkami (2016),
- 5) rozumie sens informacji podanych w formie uproszczonych rysunków oraz często stosowanych oznaczeń i symboli, np. w przedszkolu, na ulicy, na dworcu,
- 6) układa krótkie zdania, dzieli zdania na wyrazy, dzieli wyrazy na sylaby, wyodrębnia głoski w słowach o prostej budowie fonetycznej,
- 7) **zna drukowane małe i wielkie litery (z wyłączeniem dwuznaków, zmiękczeń i liter oznaczających w języku polskim samogłoski nosowe),**
- 8) **interesuje się czytaniem, układa proste wyrazy z liter i potrafi je przeczytać,**
- 9) **interesuje się pisaniem, kreśli znaki literopodobne i podejmuje próby pisania,**
- 10) **rozumie znaczenie umiejętności czytania i pisania (2016).**

15. Wychowanie rodzinne, obywatelskie i patriotyczne.

Dziecko kończące wychowanie przedszkolne:

- 1) wymienia imiona i nazwiska osób bliskich, wie, gdzie one pracują, czym się zajmują,
- 2) **zna swoje prawa i obowiązki (2016),**
- 3) zna nazwę miejscowości, w której mieszka, zna ważniejsze instytucje i orientuje się w rolach społecznych pełnionych przez ważne osoby, np. policjanta, strażaka,
- 4) wie, jakiej jest narodowości, że mieszka w Polsce, a stolicą Polski jest Warszawa,
- 5) nazywa godło i flagę państwową, zna polski hymn i wie, że Polska należy do Unii Europejskiej,
- 6) wie, że wszyscy ludzie mają równe prawa.

16. Przygotowanie dzieci do posługiwania się językiem obcym nowożytnym (2014).

<p>Dziecko kończące wychowanie przedszkolne:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) uczestniczy w zabawach, np. muzycznych, ruchowych, plastycznych, konstrukcyjnych, teatralnych, 2) rozumie bardzo proste polecenia i reaguje na nie, 3) powtarza rymowanki, proste wierszyki i śpiewa piosenki w grupie, 4) rozumie ogólny sens krótkich historyjek opowiadanych lub czytanych, gdy są wspierane np. obrazkami, rekwizytami, ruchem, mimiką, gestami. <p>17. Przygotowanie do posługiwania się językiem mniejszości narodowej lub etnicznej lub językiem regionalnym dzieci należących do mniejszości narodowych i etnicznych oraz społeczności posługującej się językiem regionalnym, o których mowa w ustawie z 6 stycznia 2005 r. o mniejszościach narodowych i etnicznych oraz o języku regionalnym, w tym z uwzględnieniem potrzeb dzieci niesłyszących posługujących się językiem migowym (2016).</p> <p>Dziecko kończące wychowanie przedszkolne:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) uczestniczy w zabawach prowadzonych w języku mniejszości narodowej, etnicznej lub języku regionalnym, w tym prowadzonych dla dzieci niesłyszących z wykorzystaniem np. języka migowego (2016), 2) rozumie bardzo proste polecenia wydawane w języku mniejszości narodowej, etnicznej lub języku regionalnym i reaguje na nie, 3) powtarza rymowanki, proste wierszyki i śpiewa piosenki w grupie w języku mniejszości narodowej, etnicznej lub języku regionalnym, 4) rozumie ogólny sens krótkich historyjek opowiadanych lub czytanych w języku mniejszości narodowej, etnicznej lub języku regionalnym, 5) wie, do jakiej wspólnoty narodowej, etnicznej lub językowej należy, 6) zna godło swojej wspólnoty narodowej, etnicznej lub językowej. 	
Zalecane warunki i sposób realizacji	
<p>W trosce o prawidłowy rozwój psychoruchowy oraz przebieg wychowania i kształcenia dzieci w wieku przedszkolnym zaleca się następujące proporcje zagospodarowania czasu przebywania w przedszkolu oraz innej formie wychowania przedszkolnego, w rozliczeniu tygodniowym:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) co najmniej jedną piątą czasu należy przeznaczyć na zabawę (w tym czasie dzieci bawią się swobodnie, przy niewielkim udziale nauczyciela), 2) co najmniej jedną piątą czasu (w przypadku młodszych dzieci – jedną czwartą czasu) dzieci spędzają w ogrodzie przedszkolnym, na boisku, w parku itp. (organizowane są tam gry i zabawy ruchowe, zajęcia sportowe, obserwacje przyrodnicze, prace gospodarcze, porządkowe i ogrodnicze itd.), 	<p>Odpowiednio do zmian w podstawie programowej zmienione zostały zalecane warunki i sposób jej realizacji. Odnoszą się one do proporcji zagospodarowania czasu przebywania dziecka w przedszkolu (w rozliczeniu tygodniowym) przeznaczonego na różnego typu zajęcia dydaktyczne realizowane według wybranego programu</p>

3) **najwyżej (2016) co najmniej jedną piątą czasu (w przypadku młodszych dzieci – nie więcej niż jedną piątą czasu) (2016)**

zajmują różnego typu zajęcia dydaktyczne, realizowane według programu wychowania przedszkolnego,

4) pozostały czas – **dwie piąte czasu nauczyciel może dowolnie zagospodarować (w tej puli czasu mieszczą się w szczególności czynności opiekuńcze, samoobsługowe, organizacyjne) (2016) przeznaczają się, odpowiednio do potrzeb, na realizację:**

a) dowolnie wybranych przez nauczyciela czynności (z tym, że w tej puli czasu mieszczą się czynności opiekuńcze, samoobsługowe, organizacyjne),

b) pomocy psychologiczno-pedagogicznej,

c) zajęć rewalidacyjnych dla dzieci niepełnosprawnych (2016).

Zadaniem nauczycieli jest prowadzenie obserwacji pedagogicznych mających na celu poznanie możliwości i potrzeb rozwojowych dzieci oraz dokumentowanie tych obserwacji.

Z początkiem roku szkolnego poprzedzającego rozpoczęcie przez dziecko nauki w klasie I szkoły podstawowej należy przeprowadzić analizę gotowości dziecka do podjęcia nauki w szkole (diagnoza przedszkolna). Celem takiej analizy jest zgromadzenie informacji, które mogą pomóc:

1) rodzicom w poznaniu stanu gotowości dziecka do podjęcia nauki w szkole podstawowej, aby mogli je w osiąganiu tej gotowości, odpowiednio do potrzeb, wspomagać,

2) nauczycielowi przedszkola oraz innej formy wychowania przedszkolnego przy opracowaniu indywidualnego programu wspomagania i korygowania rozwoju dziecka, który będzie realizowany w roku poprzedzającym rozpoczęcie nauki w szkole podstawowej, a w przypadku dziecka posiadającego orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego – zespołowi nauczycieli i specjalistów przy opracowywaniu lub modyfikowaniu indywidualnego programu edukacyjno-terapeutycznego,

3) pracownikom poradni psychologiczno-pedagogicznej przeprowadzającym, w razie potrzeby związanej ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi, pogłębioną diagnozę dziecka.

W wielu obszarach wychowania przedszkolnego występują treści edukacji zdrowotnej. Ze względu na dobro dzieci należy zadbać o kształtowanie ich świadomości zdrowotnej oraz nawyków dbania o własne zdrowie w codziennych sytuacjach w przedszkolu i w domu, **w tym właściwych nawyków żywieniowych (2016)**, współpracując w tym zakresie z rodzicami.

Przygotowanie dzieci do posługiwania się językiem obcym nowożytnym powinno być włączone w różne działania realizowane w ramach programu wychowania przedszkolnego i powinno odbywać się przede wszystkim w formie zabawy. Należy stworzyć warunki umożliwiające dzieciom osłuchanie się z językiem obcym w różnych sytuacjach życia codziennego. Może

wychowania przedszkolnego oraz realizacji edukacji polonistycznej i edukacji matematycznej.

Wskazano także, iż pozostały czas przebywania dziecka w przedszkolu oraz w innej formie wychowania przedszkolnego przeznaczają się, odpowiednio do potrzeb dzieci, na realizację pomocy psychologiczno-pedagogicznej lub zajęć rewalidacyjnych.

Przedszkole jest obowiązane do zapewniania pomocy psychologiczno-pedagogicznej dzieciom, nauczycielom i rodzicom, a także zajęć rewalidacyjnych dla dzieciom niepełnosprawnych posiadającym orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego. Dzieci niepełnosprawne posiadające orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego, które realizują wychowanie przedszkolne we wszystkich rodzajach przedszkoli lub innych form wychowania przedszkolnego (ogólnodostępne, integracyjne, specjalne), powinny być objęte zajęciami rewalidacyjnymi dostosowanymi do rodzaju ich niepełnosprawności oraz pomocą psychologiczno-pedagogiczną udzielaną stosownie do rozpoznanych potrzeb dzieci. Rodzaje zajęć rewalidacyjnych oraz formy i zajęcia z zakresu pomocy psychologiczno-pedagogicznej powinny być określone w IPET opracowywanym dla dziecka niepełnosprawnego posiadającego orzeczenie o potrzebie kształcenia

to zostać zrealizowane m.in. poprzez kierowanie do dzieci bardzo prostych poleceń w języku obcym w toku różnych zajęć i zabaw, wspólną lekturę książeczek dla dzieci w języku obcym, włączenie do zajęć rymowanek, prostych wierszyków, piosenek, materiałów audiowizualnych w języku obcym.

Dokonując wyboru języka obcego nowożytnego, do posługiwania się którym będą przygotowywane dzieci uczęszczające do przedszkola lub innej formy wychowania przedszkolnego, należy brać pod uwagę, jaki język obcy nowożytny jest nauczany w szkołach podstawowych na terenie danej gminy.

Realizację programu wychowania przedszkolnego, uwzględniającego podstawę programową wychowania przedszkolnego, w oddziale w przedszkolu lub w innej formie wychowania przedszkolnego, zależnie od czasu pracy oddziału lub innej formy wychowania przedszkolnego, powierza się jednemu lub dwóm nauczycielom. Prowadzenie zajęć lub części zajęć z zakresu kształtowania sprawności fizycznej dzieci, wychowania przez sztukę oraz przygotowania dzieci do posługiwania się językiem obcym nowożytnym można powierzyć innym nauczycielom posiadającym odpowiednie kwalifikacje określone w przepisach w sprawie szczegółowych kwalifikacji wymaganych od nauczycieli oraz określenia szkół i wypadków, w których można zatrudnić nauczycieli niemających wyższego wykształcenia lub ukończonego zakładu kształcenia nauczycieli.

W trosce o jednolite oddziaływanie wychowawcze nauczyciele:

- 1) systematycznie informują rodziców o zadaniach wychowawczych i kształcących realizowanych w przedszkolu lub innej formie wychowania przedszkolnego, zapoznają rodziców z podstawą programową wychowania przedszkolnego i włączają ich do procesu nabywania przez dzieci wiadomości i umiejętności w niej określonych,
- 2) informują rodziców o sukcesach i kłopotach ich dzieci, a także włączają ich do wspierania osiągnięć rozwojowych dzieci i łagodzenia trudności, na jakie one natrafiają,
- 3) zachęcają rodziców do współdecydowania w sprawach przedszkola lub innej formy wychowania przedszkolnego, np. wspólnie organizują wydarzenia, w których biorą udział dzieci.

Rolą nauczyciela jest przygotowanie dziecka do podjęcia nauki w szkole podstawowej, z uwzględnieniem potrzeb dziecka, w tym potrzeby ruchu (2016).

W celu przygotowania dzieci do podjęcia nauki w szkole podstawowej nauczyciele powinni znać podstawę programową kształcenia ogólnego dla szkół podstawowych w zakresie I etapu edukacyjnego.

specjalnego. Dzieciom, które nie posiadają orzeczenia o potrzebie kształcenia specjalnego, pomoc psychologiczno-pedagogiczna jest udzielana w zależności od rozpoznanych potrzeb dzieci w tym zakresie. Dotychczasowy brak jednoznacznego wskazania w przepisach budził wątpliwości interpretacyjne dotyczące zakresu czasu przeznaczonego na realizację podstawy programowej wychowania przedszkolnego i godzin, które powinny być przeznaczone na realizację pomocy psychologiczno-pedagogicznej i zajęć rewalidacyjnych.

Rozszerzono także zapis związany z kształtowaniem u dzieci świadomości zdrowotnej oraz nawyków dbania o własne zdrowie w codziennych sytuacjach w przedszkolu i w domu o „kształtowanie właściwych nawyków żywieniowych”, we współpracy w tym zakresie z rodzicami.

Podstawa prawna:

- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z 27 sierpnia 2012 r. w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz kształcenia ogólnego w poszczególnych typach szkół (Dz.U. z 2012 r. poz.977 ze zm.).
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z 30 maja 2014 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz kształcenia ogólnego w poszczególnych typach szkół (Dz.U. z 2014 r. poz. 803).
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z 17 czerwca 2016 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz kształcenia ogólnego w poszczególnych typach szkół (Dz.U. z 2016 r. poz. 895).
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z 17 czerwca 2016 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz kształcenia ogólnego w poszczególnych typach szkół (Dz.U. z 2016 r. poz. 896).

Bożena Winczewska